

NEDERLANDS / LANDS TAAL

NEDERLANDSE UNIVERSITAIREN DOEN TAALTOETS

Een proeftoets onder 1100 eerstejaars aan de Vrije Universiteit Amsterdam leverde schrijvende resultaten op: 16% kreeg een "zeer onvoldoende", 13% kreeg een gewone "onvoldoende". Slechts één voorbeeld: in de zin "De commissie beantwoordt" sukkelde 40% met de "dt". (Zie de Volkskrant van 30 januari 09). Ondertussen hebben ook andere universiteiten een schrijfvaardigheidsmeter ingericht. Diegenen die deze niet halen, moeten een bijspijkerkursus volgen.

Hoe is het in godsnaam zo ver kunnen komen? Taalkundigen hebben een verklaring gezocht. De ook in Vlaanderen docerende taalhistoricus Joop van der Horst stelt ons zagezegd gerust met zijn boek van vorig jaar: "Het einde van de standaardtaal". Volgens hem is dit alles het gevolg van een radicale wisseling van taalcultuur en een andere omgang met taal, die zich niet alleen in Nederland en Vlaanderen voordoet maar in alle Westerse landen. "Er is geen reden tot paniek, er spreken nu meer mensen AN dan ooit."

Maar is dit werkelijk zo? Wanneer men de taal onderzoekt op de Nederlandse en Vlaamse TV-zenders, kan men niet anders dan zeer ongerust worden: De Nederlanders gebruiken de taalgorgel van Amsterdam en de Vlamingen schitteren in hun tussentaal, verkavelingsnederlands en pseudo Antwerps-Brabants.

Alles begint in feite in het middelbaar onderwijs waar taalslordigheden geduld worden en leraars geen keurige taal gebruiken. Zulke leerkrachten schieten zeker te kort, maar er is van bovenaf onvoldoende of geen correctie.

Misschien kan er iets veranderen wanneer alle Vlaamse universiteiten het voorbeeld van de Universiteit Hasselt volgen. Daar moeten althans de studenten Handelsingenieur en Bedrijfseconomische Wetenschappen het vak "Academisch Nederlands" volgen. Dit jaar slaagde slechts 1 van de 4 studenten voor een taaltest. Eric Moonen, docent taal aan deze universiteit, stelde: "Het verschil tussen leiden en lijden is blijkbaar te moeilijk voor de Limburgse universiteitsstudent." Volgens hem kennen de studenten geen Nederlands meer. "Wat wil je als een toets geschiedenis alleen op de inhoud wordt verbeterd en niet op de taalfouten. En als dictee en boekbesprekingen in het middelbaar "passé" zijn."

Maar naast dit alles heeft men in Vlaanderen nog een zeer zwaar probleem van laaggeletterden. Ruim 18% van de bevolking in Vlaanderen kan onvoldoende lezen en/of schrijven. En dit in "welvarend" Vlaanderen. Dat is een tijdbom die op termijn tot een nieuw proletariaat ontploft en uiteraard onze welvaart ten sterkste bedreigt. Zouden de Aziatische economische tijgers ook zo'n groot probleem kennen en er niets aan doen? Hallo minister Vandenbroucke (Sp.a), hallo minister-president Kris Peeters: Wat hebben jullie hieraan gedaan de laatste vijf jaar? Wat doen jullie de volgende vijf jaar ?

JAARGANG 19 -
NUMMER 6 - JUNI
2009

maandelijkse uitgave
niet in juli

P 209916

verantwoordelijke
uitgever
Mieke Delanghe
Bisdomkaai 11
9000 Gent

telefoon :
09/225.16.00

e-post :
mieke.delanghe@vub.org
nlandstaal@vub.org

NIEUWE ACTIES IN DIT NUMMER

STEPS	2
TIFFANY	2
AGAINST THE DAY	3
UNIVERSITEIT ANTWERPEN	3
MAAR OOK NOG	4

ANT-WOORDEN EN DADEN

LEOLUX	5
VRT	5
CAFE REVUE	6
ELECTRABEL	6

STEPS

Wie op zoek is naar lectuur, hoeft tegenwoordig geen geld uit te geven. Je hebt gratis kranten zoals Metro en De Zondag, en je hebt verschillende gratis tijdschriften, in winkels en in kastjes op straat.

Bijvoorbeeld het tweewekelijkse blad "Steps". Het begint al goed op de voorkant : de ondertitel is "Lifestyle & Entertainment", hoewel ook "City Magazine" blijkbaar een deel van de naam is.

Bij het doorbladeren blijkt dat de titels van de rubrieken meestal in het Engels zijn.

Het blad is in vier grote delen ingedeeld : "Lifestyle", "Entertainment", "Cityguide" en "Emo". Van de rubrieken en artikels uit die vier delen noemen we verder nog "Hightech", "Mix it", "BV-files", "Billboard", "Hot spots", "Taste-ID", "Off the record" en "Step out". Het inleidende artikeltje gaat onder de titel "We love the future!" en ook voor tussentitels wordt geregeld naar het Engels gegrepen.

Wat de bedoeling van dit alles is, is ons niet duidelijk. Denkt men dat een gratis blad er met veel Engels minder goedkoop uitziet ? De uitgever blijkt Roularta te

zijn, u weet wel, van Knack en Trends en zo. Die hebben we onlangs wel al aangeschreven over andere problemen, maar dat mag geen reden zijn om hiertegen niet te reageren.

SCHRIJVEN \

Roularta Media Group
Meiboomlaan 33
8800 ROESELARE

BELLEN \

051/26.61.11

FAXEN \

051/26.68.66

STRALEN \

redactie.steps@roularta.be

CITYGUIDE **BILLBOARD** • 21

kids_
4Hoog 4t feest !

TIFFANY

Tiffany heeft een collectie van artistiek vormgegeven sleutels in de aanbieding en maakt er publiciteit over in Knack weekend van 29 april. Volledig in het Engels: "Presenting Tiffany Keys – an intriguing invitation. A revealing discovery. A promise of adventure. A whispered romance. A question answered. A secret kept."

De enige Nederlandstalige woordjes zijn terug te vinden in het adres. Dat is opmerkelijk, want in Knack zijn Brusselse adressen vaak enkel in het Frans.

Maar laten we Tiffany er op wijzen dat wij niet geïndien zijn met hun aanpak en dat ze beter Nederlands gebruiken in een tijdschrift dat zich voornamelijk tot Nederlandstaligen richt. Of hebben ze zich van medium vergist en dachten ze te adverteren in een bijlage van The Times?

SCHRIJVEN \

Tiffany & Co
Waterloolaan 66
1000 BRUSSEL

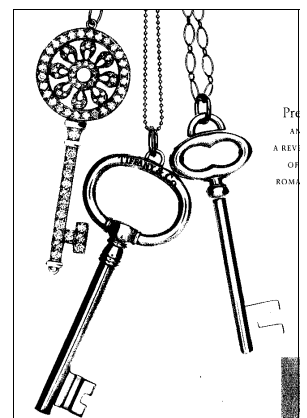
BELLEN \

02/501.66.33

WEBSTEK \

www.tiffany.com

Presenting Tiffany Keys
AN INTRIGUING INVITATION.
A REVEALING DISCOVERY. A PROMISE
OF ADVENTURE. A WHISPERED
ROMANCE. A QUESTION ANSWERED.
A SECRET KEPT.

AGAINST THE DAY

Luc Tuymans, kunstschilder uit Mortsel, mag zijn werk tentoonstellen in Brussel. Voor deze tentoonstelling gaan achttien nieuwe schilderijen die Luc Tuymans speciaal voor Wiels maakte in wereldpremière. De werken kunnen gezien worden als het derde en laatste luik van een triptiek die begon met de reeks 'Les Revenants' over de macht van de Jezuïetenorde en "Forever".

Het gebeuren is gesponsord door o.a. de Vlaamse gemeenschapscommissie (Brussel) en de Vlaamse overheid.

Blijkbaar heeft deze Vlaamse artiest gekozen tegen zijn moedertaal, want het heeft de titel gekregen van "Against the day".

Natuurlijk heeft Luc het artistieke recht om de naam te kiezen die hij leuk vindt, maar zolang wij Vlamingen sponsor zijn, hebben wij toch ook recht op inspraak. Of stopt Lucs creativiteit als hij een passende titel voor zijn werk moet vinden?

Wie de webstek van Luc Tuymans zelf bezoekt, moet ook eerst een Engelstalige versie zien. Er is een Nederlandstalige versie voorzien, maar daar moet echt voor gekozen worden.

SCHRIJVEN \

Luc Tuymans
Durlletstraat 59
2018 ANTWERPEN

SCHRIJVEN \

Vlaams minister van Cultuur
Bert Anciaux
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

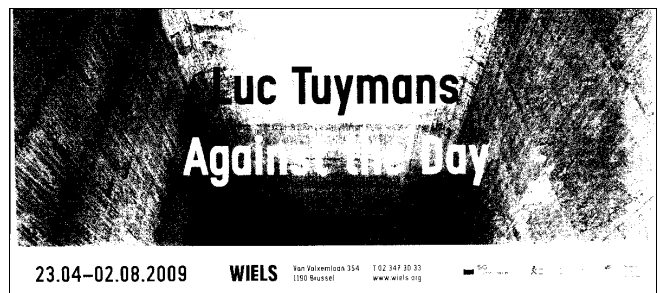
BELLEN \

02/552.69.00

FAXEN \

02/552.69.01

STRALEN \

kabinet.anciaux@vlaanderen.be

UNIVERSITEIT ANTWERPEN

De afdeling Transport en Ruimtelijke Economie van de Universiteit Antwerpen gebruikt bij voorkeur de Engelse naam "Department of Transport and Regional Economics". Haar webstek opent met een volledige Engelse tekst, waarvan wel een Nederlandse vertaling te bekomen is ("Click here to read this preface in Dutch"). Aankondigingen van seminars worden met Engelstalige e-postjes verzonden naar Vlamingen, zelfs voor volledig Nederlandstalige seminars als bv "Strategieën van spoormaatschappijen in vrachtvervoer" (15.05.09). Wij vragen uitleg over deze moderegil.

BELLEN \

03/220.40.44

FAXEN \

03/220.43.95

WEBSTEK \

www.ua.ac.be/tpr

STRALEN \

departement_tpr@ua.ac.be

SCHRIJVEN \

Professor G. Bauwens
Afdeling Transport en Ruimtelijke Economie
Universiteit Antwerpen
Prinsstraat 13
2000 ANTWERPEN

MAAR OOK NOG

DE POST

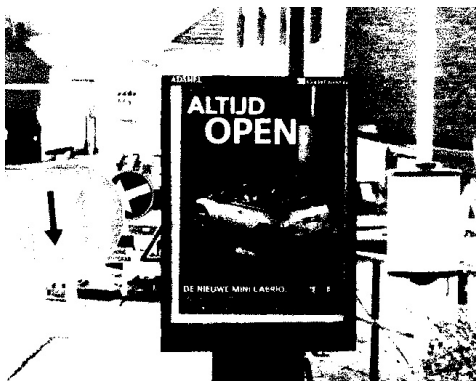
In Gent hoorde je vroeger veel Frans, en af en toe kan je nog wel een woordje Frans horen van een afstameling van de negentiende-eeuwse Franstalige bourgeoisie of van een anderstalige nieuwkomer. Dat er in De Post in Gent echter tweetalige stempels worden gebruikt, wisten we niet. Toch kreeg één van onze trouwe lezers vanuit Gent een brief toegestuurd met een dergelijke tweetalige stempel : Gent X, De Post – La Poste. (Gent X is het nieuwe sorteercentrum in Wondelgem.)

TECHNISCHE UNIVERSITEIT EINDHOVEN

Het Engels aan de universiteiten in Vlaanderen en Nederland neemt hand over hand toe. In Eindhoven aan de TU is men van plan om op 7 september het academisch jaar te openen in het Engels. De Federatie Studieverenigingen Eindhoven (FSE) hoopt buitenlandse studenten en medewerkers zo meer te betrekken bij de plechtigheid, die dit jaar 'internationalisering' als thema heeft.

BUSHOKJES EN ZO

We schreven vorige maand over de Engelstalige reclame voor het automerk Mini. Vanuit Overijse signaleerde iemand ons dat die reclameaffiches aan bushokjes en ander straatmeubilair in Hoeilaart in het Nederlands zijn, "De Nieuwe Mini Cabrio. Altijd Open". Hij voegde een foto bij om het te bewijzen.

Het kan dus wel, en wanneer kan het : als de gemeente in het contract met de uitbater van het straatmeubilair vastlegt dat op de affiches alleen het Nederlands mag gebruikt worden. Dat is het geval in Hoeilaart, Kortrijk, Schilde, Schoten, Tervuren, Halle en Beersel.

Het is dus duidelijk dat we naar de gemeenteraden en schepencolleges van onze stad of gemeente moeten schrijven om iets te doen aan anderstalige reclamecampagnes op straatmeubilair.

Ook schrijven naar de twee uitbaters, JC Decaux en Clear Channel zou nuttig kunnen zijn. We geven hier de adressen :

SCHRIJVEN \

ClearChannel
Regionaal verantwoordelijke Theo Geldens
Pleinlaan 5
1050 ELSENE

BELLEN \

02/641.73.00

WEBSTEK \

www.clearchannel.be
www.clearchanneloutdoor.com

STRALEN \

info@clearchannel.be

SCHRIJVEN \

JC Decaux Belgium
Groendreef 50
1000 BRUSSEL

BELLEN \

02/274.11.11

FAXEN \

02/274.11.12

WEBSTEK \

www.jcdecaux.be

STRALEN \

info@jcdecaux.be

ANTWERP TEN MILES

Dankzij de logistieke steun van de stad Antwerpen, de zware sponsoring van de ING-bank en van de Gazet van Antwerpen werd de Antwerpse stadsliep op enkele jaren tijd een mega-evenement. In 2009 waren er niet minder dan 25.000 deelnemers. Jammer dat de organisator GOLAZO (sport evenementen bureau) dit volledig verengerlandst heeft tot "Antwerp Marathon – Ant-

werp 10 Miles” met “Kids Run”, “Short Run” en “Ladies Run”. Werkelijk een gebrek aan respect voor de taal van Antwerpen en Vlaanderen. Wij protesteren bij de organisator en zeker ook bij de Stad Antwerpen (zonder wiens hulp dit evenement in feite onmogelijk was).

SCHRIJVEN ↘

Christophe Impens
organisator Antwerp 10 Miles, GOLAZO
Schoebroekstraat 8
3583 PAAL-BERINGEN

BELLEN ↘

011/45.99.00

WEBSTEK ↘

www.golazo.com/nl

SCHRIJVEN ↘

Ludo Van Campenhout
Schepen van Sport vd stad Antwerpen
Grote Markt 9-11
2000 ANTWERPEN

BELLEN ↘

03/220.80.61

FAXEN ↘

03/220.80.68

WEBSTEK ↘

www.ludo-vld.be

STRALEN ↘

ludo.vancampenhout@stad.antwerpen.be

ANTWOORDEN EN DADEN

LEOLUX

In april schreven we over de meubelreclame van Leolux in Weekend Knack. We kregen antwoord :

Geachte heer,

Hartelijk dank voor uw gelukswensen. We zijn blij dat u onze Nederlandstalige activiteiten op waarde weet te schatten. Zoals u weet doen wij ons best zoveel mogelijk te communiceren in de taal van het land waarin we opereren. Daarom hebben wij onze informatie in vier talen beschikbaar (Nederlands, Duits, Frans en Engels).

De commerciële activiteiten van Leolux, waarvan de spreuk/slogan een onderdeel is, worden jaarlijks opnieuw bekeken. Zoals u terecht constateert, is dit jaar gekozen voor een Engelstalige slogan: “Only design and craftsmanship create authenticity”.

Voor een bedrijf dat internationaal opereert de keuze voor één en dezelfde taal voor meerdere landen geen vreemde keuze (zie ook Renault “Créateur d’automobiles”, Philips “let’s make things better”, etc.)

De keuze voor een spreuk/slogan is niet alleen een keuze voor de inhoud. Deels draait het om de vorm. Dat is ook hier het geval. Een spreuk in meerdere talen zou leiden tot een spreuk die visueel elke keer verschilt, omdat niet elke taal even compact communiceert.

Daarbij is ook de betekenis in het Engels bijzonder mooi, waarbij het woord “craftsmanship” een hoofdrol

vervult, met een dubbele betekenis (= kennis & kunde van het ambacht). Een zelfde inhoud beknopt overbrengen in meerdere talen is een vrijwel onmogelijke opgave.

Ik betwist niet dat een deel van de bevolking de Engelse taal niet machtig is. In een wereld die steeds meer onderhevig is aan globalisering, mogen we er echter vanuit gaan dat basiskennis van de belangrijkste wereldtaal aanwezig is. Natuurlijk zal de nuance van onze reclamespreuk aan een deel van de lezers voorbijgaan. De kern is echter duidelijk. Het draait om het groot gedrukte “Authenticity”, om Authenticiteit, Authentizität, Authenticité. U ziet, dat woord is in elke door ons gebruikte taal vrijwel identiek.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

*Met vriendelijke groet,
LEOLUX MEUBELFABRIEK BV
Antal Németh
Public Relations*

VRT

Naar aanleiding van het proces over de gasramp in 2004, schreef één van de stuurgroepleden naar VRT taaladviseur Ruud Hendrickx over het gebruik van de naam “Gellingen” op radio en televisie, liever dan de Franse naam “Ghislengien”. Het uitgebreide antwoord :

Geachte heer,

Met betrekking tot plaatsen met een Nederlandse en een Franse naam probeert de VRT een consequent beleid te voeren.

1. We gebruiken de Nederlandse naam bij grotere plaatsen die geregeld genoemd worden (en die de meeste Vlamingen met de Nederlandse naam aanduiden) : Aarlen (Arlon), Bastenaken (Bastogne), Bergen (Mons), Doornik (Tournai), Hoei (Huy), Luik (Liège), Nijvel (Nivelles), Waver (Wavre).

2. Franstalige gemeenten met taalfaciliteiten voor Nederlandstaligen noemen we bij hun Nederlandse naam : Edingen (Enghien), Komen-Waasten (Comines-Warneton), Moeskroen (Mouscron), Vloesberg (Flobecq).

3. Bij minder bekende Franstalige taalgrensgemeenten gebruiken we de Franse naam. De Nederlandse naam is vaak alleen bij streekbewoners bekend : Genappe (niet Genepiën), Grez-Doiceau (niet Graven), Lessines (niet Lessen), Oreya (niet Oerle), Orp-le-Grand (niet Groot Adorp), Escanaffles (niet Schalafie). Als de Nederlandse naam de luisteraars in verwarring kan brengen, dan gebruiken we hem zeker niet. Wie Lummen hoort, denkt meteen aan Limburg en niet aan het Waals-Brabantse dorp Zétrud-Lumay. Wie Deurne hoort, denkt aan Antwerpen en niet aan Tourinnes-la-Grosse.

Categorie 3 is de moeilijkste, want wanneer is een Franstalige taalgrensgemeente minder bekend ? Bij de VRT gebruiken we zo veel mogelijk de Franse naam. De Nederlandse naam van kleinere Waalse plaatsen is vaak alleen lokaal bekend (bijvoorbeeld in straatnamen als Raatshovenstraat, de weg naar Racour) en wordt vooral door oudere mensen nog gebruikt.

Dat geldt ook voor Ghislenghien (Gellingen). Tot voor de gasramp kwam Gellingen (volgens Google) welgeteld 16 keer voor in Nederlandse teksten op internet, tegenover een paar duizend keer Ghislenghien. De Nederlandse naam was dus nagenoeg verdwenen. In een nieuwsgroep op internet lees ik ook dat een Vlaming uit de streek (!) nog nooit van Gellingen had gehoord. De bedrijfsleiders die we geïnterviewd hebben, gebruikten consequent Ghislengien. Colruyt heeft het consequent over zijn opslagruimte in Ghislenghien. Daarom heb ik gezegd dat we de Franse naam gebruiken.

De nieuwsredactie is het daarmee eens: "Ghislenghien ligt een pak moeilijker in de mond, maar het geeft stukken beter de realiteit weer : de plaats ligt in Wallonië en de mensen die het dorp kennen als Gellingen

zijn op de vingers van één hand te tellen. Alleen met grote steden (Namen, Luik, Rijsel enz.) kunnen we probleemloos de Nederlandstalige naam gebruiken. Maar als een luisteraar op de kaart wil kijken waar Gellingen ligt, vindt hij/zij het niet."

*Met vriendelijke groeten,
Ruud Hendrickx*

CAFÉ REVUE

Een sturgroep lid kreeg het maart/aprilnummer van het blad "Café Revue" in handen, een vakblad voor de cafésector, bierhandels en brouwerijen. Hij vond daarin een tweetalige reclame voor het alcoholvrije bier Tourtel. Op zijn protest antwoordde de uitgever van het blad :

*Geachte heer,
Dank voor uw e-mail en de terechte opmerking in verband met het taalgebruik.*

Navraag bij commerciële diensten en uitgeverij leert mij dat het een advertentieconcept is dat vrij kort bij de deadline is aangeleverd door de klant. Het betrof een tweetalige 'encart' (recto/verso Nederlands/Frans) die in het magazine geniet moest worden met het oog op nationale verspreiding in beide taaledities. In de praktijk betreft het dus een document dat door de klant is aangeleverd en door ons werd ingeniet.

Het is geenszins onze bedoeling om een taalproblematiek te veroorzaken. Advertenties of encarts worden meestal afzonderlijk in de verschillende landstalen aangeleverd. Dit was blijkbaar een uitzondering op dat principe.

*Met vriendelijke groeten
Geert Van Lierde*

ELECTRABEL

De energiemaatschappij verspreidt driemaal per jaar een blad dat de naam "Energiek" draagt in het Nederlands en "Energique" in het Frans. In Anderlecht, één van de 19 Brusselse gemeenten, kwam het alleen in het Frans, in de faciliteitengemeente St-Genesius-Rode in beide talen.

Na twee jaar protest van een Anderlechtse lezer van dit blad, krijgt hij nu "Energiek" op zijn adres toegestuurd.

